
Pwyllgor Craffu Cymunedau 25 Chwefror 2021

Presenoldeb:

Y CYNGHORWYR: Stephen Churchman, Glyn Daniels, Elwyn Edwards, Simon Glyn, Annwen Hughes, Berwyn Parry Jones, Elwyn Jones, Dafydd Owen, Edgar Wyn Owen, Elfed Roberts, Angela Russell, Mike Stevens ac Owain Williams

Swyddogion yn bresennol:

Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu) a Lowri Haf Evans a Natalie Jones (Swyddogion Gwasanaethau Democratiaeth).

Hefyd yn bresennol:

Yn bresennol ar gyfer eitem 5:

Y Cyngorydd Gareth Griffith (Aelod Cabinet Amgylchedd), Dafydd Wyn Williams (Pennaeth yr Adran Amgylchedd), Wyn Williams (Rheolwr Cefn Gwlad).

Yn bresennol ar gyfer eitem 6:

Y Cyngorydd Gareth Griffith (Aelod Cabinet Amgylchedd), Dafydd Wyn Williams (Pennaeth yr Adran Amgylchedd), Gareth Jones (Pennaeth Cynorthwyol Amgylchedd), Heledd Jones (Arweinydd Tîm (Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd - Gwynedd a Môn).

Yn bresennol ar gyfer eitem 7:

Y Cyngorydd Gareth Griffith (Aelod Cabinet Amgylchedd), Dafydd Wyn Williams (Pennaeth yr Adran Amgylchedd), Gareth Jones (Pennaeth Cynorthwyol Amgylchedd).

Estynnwyd cydymdeimladau dwys â theulu Gwenan Parry, cyn pennaeth gofal cwsmer y Cyngor.

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cyngorwyr Kevin Morris Jones, Linda Morgan, Aled Wyn Jones a Gethin Williams.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Bu i'r Cyngorwyr Berwyn Parry Jones ac Owain Williams ddatgan buddiant ar Eitem 6, gan nodi eu bod yn aelodau o'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd.

Roedd yr aelodau o'r farn eu bod yn fuddiannau a oedd yn rhagfarnu a gadawsant y cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem.

3. MATERION BRYD

Dim i'w nodi.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar y 10fed o Ragfyr 2020, fel rhai cywir.

5. RHAGLEN WAITH CYNLLUN GWEITHREDU HAWLIAU TRAMWY

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Rheolwr Cefn Gwlad ac amlinellwyd y gwaith sydd wedi bod ar y gweill. Ategodd mai nod y cynllun yw sicrhau bod mynediad hygyrch a diogel i bobl ddefnyddio llwybrau yn y cefn gwlad, manau gwyrdd ac yr arfordir. Gofynnwyd am farn y pwyllgor craffu ar gynnwys yr adolygiad diweddaraf.

Rhodddwyd trosolwg o'r tri phrif bennawd sydd wedi ei hymgorffori yn y cynllun;

- 1) Cynnal a rheoli rhwydwaith - nodwyd bod angen cyfarch mathau gwahanol o ddefnyddwyr, fodd bynnag rhoddir blaenoriaeth i lwybrau sydd mewn categorïau 1 a 2.
- 2) Y map a datganiad swyddogol - Eglurwyd y gellir cyfeirio yn ôl at hyn os bydd achos neu anghydfod ynghylch statws neu fodolaeth llwybr.
- 3) Asesu a chwrrd ag anghenion defnyddwyr - Nodwyd bod mwy o alw am lwybrau aml-ddefnydd wedi bod yn ystod y cyfnod clo gyda mwy yn aros yn lleol. Eglurwyd bod y lonydd las yn caniatáu'r math yma o ddefnydd i raddau.

Eglurwyd bod gwahaniaeth o gymharu â'r cynllun blaenorol yn nodedig yw'r absenoldeb o raglenni gwaith manwl. Yn eu lle, nodwyd bod rhaglenni gwaith blynyddol neu bob dwy flynedd yn cael eu paratoi. Nodwyd bod y cynllun yn cydblethu efo polisïau'r Cyngor, Llywodraeth Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru.

Cyn agor y drafodaeth allan i'r pwyllgor, gofynnwyd i'r aelodau ystyried a yw'r adroddiad yn cyfleu beth yw, yn eu barn hwy, dyheadau a gofynion pobl Gwynedd, o ystyried mynediad hygyrch i'r cefn gwlad.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau canlynol gan aelodau:-

- Diolchwyd am yr adroddiad ddrafft a chychwynwyd y drafodaeth drwy holi pa ddulliau sydd wedi eu defnyddio er mwyn asesu hygyrchedd i bobl anabl gan fod gymaint o amrywiaeth mewn anghenion. Yn ychwanegol, gofynnwyd oes oedd ymgynghoriad gyda mudiadau anabledd wedi digwydd fel rhan o'r cynllun.
- Pa gamau a bwriedir eu cymryd i ddiweddarau'r wybodaeth o ran cyflwr y rhwydwaith? Rhodddwyd sylw ar y posibilrwydd o raddio hygyrchedd y gwahanol llwybrau er mwyn i drigolion gynllunio eu bod yn defnyddio llwybrau priodol sy'n cyfarch eu hanghenion.
- Trafodwyd os oedd pryder o golli llwybrau mewn categorïau is sydd ddim yn derbyn arian rheolaidd fel categorïau 1 neu 2.
- Nodwyd bod rhai tiffeddianwyr yn gwrthod derbyn bod llwybr cyhoeddus ar eu tir. Ategwyd hyn a nodwyd bod rhwystrau megis ffensiau yn amharu ar rhai llwybrau oherwydd hyn.

- Trafodwyd y posibilrwydd o arwyddion clir er mwyn dangos y ffordd gywir i gerddwyr neu ddefnyddwyr, gan fod rhai llwybrau yn amwys.
- Tynnwyd sylw'r pwyllgor at gyflwr y llwybr ger yr Eglwys ym Mhistyll.
- Cyfeiriwyd at bwysigrwydd yr adroddiad canlynol, gan bwysleisio bod pawb yn cael budd o'r llwybrau.
- Eglurwyd bod gan rhai trefi neu gymunedau sawl llwybr i gynnal a chadw a gofynnwyd pwy sy'n cyllido'r rhain.

Mewn ymateb i'r sylwadau, nododd y Rheolwr Cefn Gwlad y pwyntiau isod:-

- Sicrhawyd y pwyllgor bod ymgynghoriad eisoes wedi digwydd ynghylch hygyrchedd i bobl ag anableddau. Ategwyd at hyn gan nodi bod Swyddog Anabledd y Cyngor wedi cydweithio gyda'r adran.
- Cydnabuwyd ei bod yn anodd cwrdd ag anghenion bawb ac asesu bob llwybr, fodd bynnag cyfeiriwyd at yr egwyddor gyffredin o leihau rhwystrau a chaiff hyn ei wneud hynny ag sy'n bosib.
- Nodwyd mai un o amcanion a champau gweithredu yw datblygu gwybodaeth sylfaenol o gyflwr y rhwydwaith.
- Mewn ymateb i bryderon ynghylch colli llwybrau, nodwyd bod y categorïau isaf yn cynnwys llwybrau sydd bellach ddim mewn defnydd, fodd bynnag nid ydynt wedi eu colli'n gyfreithiol. Ategwyd ei fod yn broses hir i ildio meddiant llwybr.
- Ynghylch y llwybr ger Eglwys ym Mhistyll, nodwyd y byddai'r gwasanaeth priodol yn cael eu hysbysu am hyn.
- Ynghylch cynnal a chadw o fewn cymunedau a threfi, nodwyd bod y Cyngor yn cyfrannu tuag at hyn a bod posib ceisio am grantiau allanol. Ategwyd bod swyddogion cyswllt yn gweithio er mwyn adnabod grantiau lleol er defnydd i gynnal a chadw llwybrau.

PENDERFYNWYD

- Derbyn y cynllun drafft gan nodi'r sylwadau a wnaed yn ystod y cyfarfod i'w hymgorffori yn y ddogfen er ymgynghoriad cyhoeddus.
- Bod y fersiwn terfynol yn cael ei gyflwyno gerbron y pwyllgor yn dilyn y cyfnod ymgynghori.

6. CANLLAW CYNLLUNIO ATODOL: CYFLEUSTERAU A LLETY I DWRISTIAID

Cyflwynwyd yr adroddiad gan yr Arweinydd Tîm Polisi Cynllunio ar y Cyd gyda'r nod o godi ymwybyddiaeth am y canllaw cynllunio atodol. Gofynnwyd i'r pwyllgor roi adborth cyn i'r adroddiad fynd gerbron y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd er mwyn roi penderfyniad i'w fabwysiadu neu beidio.

Adroddwyd ar y cynnwys ac yna tynnwyd sylw at Atodiad 2 sef fersiwn drafft cyflawn o'r Canllaw Cynllunio Atodol sydd eisoes wedi ei gyflwyno i Bwyllgor Sgriwtini a Phartneriaeth, Cyngor Sir Ynys Môn.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau a ganlyn gan aelodau:-

- Cwestiynwyd a yw'r polisi newydd yn caniatáu safleoedd ar gyfer carafanau sefydlog yn ogystal ag rhai teithiol
- Mynegwyd pryder ynghylch Gor-dwristiaeth fel y gwelwyd llynedd wedi ymlacio cyfyngiadau.

- Ategwyd bod nifer uchel iawn o safleoedd garafanau yng Ngwynedd fel y mae hi.

Mewn ymateb i sylwadau'r aelodau, nodwyd:-

- Bod y polisi dan sylw yn caniatáu ar gyfer carfanau teithiol newydd ynghyd a rhai sefydlog newydd cyn belled bod y safleoedd sefydlog heb eu lleoli o fewn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol neu'r Ardal o Dirwedd Arbennig. Nodwyd y bydd y polisiau mewn perthynas a safleoedd carafanau yn destun y broses o adolygu'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd.
- Ar y pryder o gor-dwristiaeth, sicrhawyd y byddai hyn yn cael ei ail-ymweld
- Ceir sawl esiampl lle mae ceisiadau wedi cael eu gwrthod os ydynt yn groes i gynlluniau perthnasol, a bod sgôp i wrthod datblygiadau nad ydynt yn cydymffurfio a pholisiau perthnasol.
- Bod newidiadau mawr ar y gweill ar lefel genedlaethol ynghylch cynllunio a byddai hyn yn cael ei hystyried wrth adolygu'r cynllun.

PENDERFYNWYD

Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau.

7. GWASANAETH GWARCHOD Y CYHOEDD - GWAITH YN YSTOD Y PANDEMIG

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Adran Amgylchedd gan bwysleisio'r gwahanol agweddau mae'r gwasanaeth gwarchod y cyhoedd wedi bod yn ymdrin â dros y cyfnod diwethaf.

Ategwyd bod proffil y gwasanaeth wedi ei amlygu gan iddynt weithio ar y rheng flaen yn ddiweddar wrth olrhain cysylltiadau a gyda chydymffurfiaeth rheoliadau COVID-19.

Eglurwyd un pryder ar gyfer y gwasanaeth wrth symud ymlaen sef darparu gwasanaeth arferol h.y. archwiliadau hylendid bwyd wrth i lefydd ail agor, yn ogystal â'r gofynion presennol ynghylch y pandemig.

Ychwanegwyd bod tri swyddog ychwanegol wedi eu penodi ar gyfer rhannu baich gwaith wrth i ofynion y gwasanaeth ehangu. Ategwyd y byddai'r swyddogion newydd yn cael eu datblygu a'u hyfforddi at y diben o'u cadw ymlaen fel swyddogion lechyd a Diogelwch y dyfodol i gryfhau'r gwasanaeth.

Yn ystod y drafodaeth, cyflwynwyd y sylwadau canlynol gan aelodau:-

- Diolchwyd am yr adroddiad ac i'r holl adran am eu gwaith pwysig iawn dros y cyfnod COVID-19.
- Ategwyd bod achosion o COVID-19 wedi cynyddu yn ardal Bala er enghraifft, a bod swyddogion olrhain wedi gweithio'n ddi-ddiwedd er mwyn cysylltu â phawb.
- Gofynnwyd sut mae'r adran yn ymdrin â thrigolion sydd wedi cychwyn busnesau bwyd o'u tai dros y pandemig.
- Croesawyd y newyddion bod tri aelod newydd wedi eu penodi i'r adran a nodwyd bod hyn yn symudiad da ar gyfer y dyfodol.
- Diolchwyd am yr holl ddiweddariadau sydd wedi bod drwy e-bost ar y sefyllfa gwarchod y cyhoedd ac ategwyd bod yr adroddiad hwn yn amlinellu'r gwaith ychwanegol sydd ar waith.
- Gofynnwyd a yw'r gwasanaeth yn ffyddiog y byddant yn ymdopi'n ddigonol a'u llwyth gwaith wrth i ddyletswyddau arferol ddychwelyd.

Mewn ymateb i'r sylwadau uchod, nodwyd y canlynol:-

- Eglurwyd bod yr adran yn gefnogol o'r trigolion sydd wedi mynd ati i sefydlu busnesau bwyd o'u cartrefi yn ystod y cyfnod clo. Fodd bynnag, nid pob un sy'n cysylltu â'r adran er mwyn cofrestru a nodwyd bod hyn yn hanfodol er mwyn i'r adran sicrhau safonau iechyd a diogelwch.
- Atgyfnerthwyd mai pwrpas yr adran yw cefnogi ac ymgysylltu dim i gosbi a gorfodi.
- Nodwyd y byddai straen ar y gwasanaeth petai archwiliadau yn ailgychwyn ar raddfa arferol, ar ben dyletswyddau COVID-19.
- Cydnabuwyd bod swyddogion yr adran yn gweithio oriau hir a bod hon yn sefyllfa hirdymor hyd hyn, dim yn un dros dro fel y rhagwelwyd yn gychwynol.
- Nodwyd bod cefnogaeth gan y Cyngor a Llywodraeth Cymru er mwyn penodi staff ychwanegol i'w groesawu gan ei bod yn lleihau pwysau ar y swyddogion.
- Parthed y sefyllfa COVID-19, nodwyd bod y niferoedd yn ystyfnig o fewn y Sir , a bod clystyrau wedi ymddangos yn ddiweddar.

Yn ychwanegol at yr ymatebion, nododd y Pennaeth yr Adran Amgylchedd bod risgiau wedi eu hamlygu dros y deuddeg mis diwethaf gan i faterion ag elfennau risg uchel wedi parhau i ddigwydd. Ateggodd bod swyddogion wedi gorfod parhau i ddelio gyda materion difrifol iechyd a lles, er enghraifft materion sy'n ymwneud ag lles anifeiliaid. Ar ben hyn, atgoffwyd bod materion ynghylch 'Brexit' wedi parhau gan gynnwys cefnogi busnesau gydag allforio, yn enwedig busnesau cyflenwi bwyd.

Ar y cyfan, rhagwelwyd cyfnod heriol i ddod wrth ymdopi â'r economi yn ail agor yn raddol.

PENDERFYNWYD

Derbyn cynnwys yr adroddiad gan nodi'r sylwadau.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30yb a daeth i ben am 12.15yp.